

Vastaus kirjalliseen kysymykseen mikromekaniikan ja kelloseppätaitojen osaamisen tulevaisuudesta Suomessa

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Antero Laukkasen /kd ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 311/2019 vp:

Aikooko hallitus turvata kelloseppä- ja mikromekaniikan osaamisen säilymisen Suomessa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Ammatillisen koulutuksen tarkoituksena on muun muassa kohottaa ja ylläpitää väestön ammatillista osaamista ja antaa valmiuksia yrittäjyyteen ja työ- ja toimintakyvyn jatkuvaan ylläpitoon sekä tukea elinikäistä oppimista ja ammatillista kasvua. Ammatillisten tutkintojen ja koulutuksen järjestäminen edellyttää opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämää tutkintojen ja koulutuksen järjestämisluvaa. Ammatillisten tutkintojen ja koulutuksen järjestämisluvassa määrätään koulutuksen järjestäjän tutkinnoista ja koulutuksista. Koulutuksen järjestäjät vastaavat lupansa puitteissa työ- ja elinkeinoelämän osaamistarpeisiin. Järjestämislupasääntelyn avulla opetus- ja kulttuuriministeriö huolehtii siitä, että ammatillista koulutusta on tarjolla työelämän eri toimialojen ja eri alueiden tarpeisiin vastaavasti.

Kello- ja mikromekaniikka on nykyisin yksi taideteollisuusalan perustutkinnon 11 osaamisalasta. Ammatillisen koulutuksen tutkintorakennetta uudistettiin osana ammatillisen koulutuksen reformia siten, että muutokset tulivat voimaan 1.1.2018 alkaen. Tutkintorakenteen uudistaminen ei ollut pelkkä hallinnollinen päätös, vaan sen takana on keväällä 2015 asetetun työelämän ohjausryhmän ehdotus ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteen uudistamiseksi. Työelämän ohjausryhmä koostui nimensä mukaisesti pääosin työelämän järjestöjen edustajista, mutta siinä oli mukana myös opetushallinnon edustajia ja ammatillisen koulutuksen toimijoiden edustajia. Työelämän ohjausryhmän työssä keskeisiä periaatteita olivat tutkintorakenteen selkeyttäminen, tutkintojen sisäisen joustavuuden ja valinnan mahdollisuuksien lisääminen sekä tutkintojen sisällöllisen uudistamisen nopeuttaminen työelämän tarpeita vastaavasti. Työelämän ohjausryhmä katsoi, että työelämän ja yritysten toimintaympäristö on moninaistunut, mikä edellyttää tutkintojen kokoaamista laajemmiksi kokonaisuuksiksi. Ammatillisten tutkintojen määrä käytännössä puolittui (351 > 164) työelämän ohjausryhmän ehdotuksesta. Lähtökohtana oli, että huolimatta tutkintojen määrän selkeästä vähenemisestä, mitään työelämässä tarvittavaa osaamista ei poisteta tulevista tutkinnoista.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 311/2019 vp

Kello- ja mikromekaniikan liittäminen osaksi taideteollisuusalan perustutkintoa perustuu työelämän ohjausryhmän ehdotukseen.

Taideteollisuusalan perustutkinto sisältyy yhteensä 63 ammatillisten tutkintojen ja koulutuksen järjestäjän järjestämislupaan. Suoritetun tutkinnon tutkintonimike on artesaani, kelloseppä tai mikromekaanikko riippuen osaamisalavallinnasta. Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämien järjestämisluvien ja niissä määriteltyjen koulutuksen järjestäjien tehtävien puitteissa on siten mahdollista ja edellytykset vastata myös mikromekaniikan yritysten erilaisiin tarkkuutta vaativiin tehtäviin ja osaamistarpeisiin, myös kasvaviin tarpeisiin sekä kello- että mikromekaniikan aloilla koko Suomessa. Kelloseppäntaidon Edistämissäätiö sr:n kotimaakunta on Uusimaa, ja ammatillisten tutkintojen ja koulutuksen järjestämisluvassa sen ensisijaiseksi toiminta-alueeksi on määrätty Uusimaa. Ministeriö turvaa kaikkien alojen tutkintojen koulutuksen Suomessa.

Ammatillisen koulutuksen reformi uudisti myös ammatillisen koulutuksen rahoituksen. Ammatillisen koulutuksen rahoitus koostuu perusrahoituksesta, suoritusrahoituksesta sekä vaikuttavuusrahoituksesta. Näiden rahoituselementtien osuudet koulutuksen järjestäjän saamassa kokonaisrahoituksessa vaihtelevat järjestäjittäin johtuen osaksi myös koulutuksen järjestäjien omasta toiminnasta. Eri alojen koulutuksen kustannuserot otetaan huomioon rahoituskertoimilla. Ammatilliset tutkinnot on jaettu tutkintojen keskimääräisten kustannusten perusteella viiteen eri kustannusryhmään. Jokaiselle kustannusryhmälle on annettu oma painokerroimensa. Taideteollisuusalan perustutkinto kuuluu kustannusryhmään kolme, jonka painokerroin on 1,23. Koulutusalan korkeammat kustannukset on siten huomioitu koulutusalan kustannusryhmän painokertoimessa ja näin koulutusalan rahoituksessa. Koulutuksen järjestäjiltä kerätään säännöllisesti tietoja koulutuksen kustannuksista. Tätä tietoa käytetään arvioitaessa rahoituskerrointen toimivuutta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi lisäksi korottaa koulutuksen järjestäjän perusrahoitusta harkinnanvaraisesti koulutuksen järjestäjän hakemuksen perusteella. Vuonna 2019 ammatillisen koulutuksen järjestäjille myönnettyä ammatillisen koulutuksen perusrahoitusta korotettiin harkinnanvaraisesti mm. koulutuksen järjestäjän kokonaistaloudellisen tilanteen perusteella, rahoitusjärjestelmän muutoksesta johtuvan koulutuksen järjestäjän rahoituksen alentumisen perusteella ja kustannusrakenteeltaan erityisen kalliin koulutuksen järjestämisen perusteella.

Ammatillisen koulutuksen uuden rahoitusjärjestelmän käyttöönotto tapahtuu vaiheittain, jotta koulutuksen järjestäjillä on aikaa sopeuttaa toimintaansa ammatillisen koulutuksen uudistuksen tavoitteiden mukaiseksi. Vuosina 2018 ja 2019 perusrahoituksen osuus laskennallisesta rahoituksesta oli 95 prosenttia ja suoritusrahoituksen osuus 5 prosenttia. Vuonna 2020 perusrahoituksen osuus laskee 70 prosenttiin ja suoritusrahoituksen osuus nousee 20 prosenttiin ja vaikuttavuusrahoitus tulee mukaan 10 prosentin osuudella sisältäen työllistymisen ja jatko-opiskelun sekä opiskelijapalautteen. Vuonna 2022 siirtymäajan päättyessä 50 prosenttia on perusrahoitusta, 35 prosenttia suoritusrahoitusta ja 15 prosenttia vaikuttavuusrahoitusta, jossa mukana on tällöin myös työelämäpalaute.

Opetus- ja kulttuuriministeriö selvittää ja arvioi kokonaisuutena koulutusten ja tutkintojen kustannusryhmien muutostarpeita ennen vuoden 2021 rahoitusta koskevia päätöksiä. Arvioinnissa

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 311/2019 vp

käytetään pohjatietona vuosien 2018 ja 2019 koulutusten ja tutkintojen kustannustietoja. Arvioinnissa käytetään myös koulutusten järjestäjiltä saatua palautetta yksittäisten koulutusten kustannuksista.

Vuoden 2020 rahoitusta koskeva valmistelu on parhaillaan käynnissä. Siinä yhteydessä tarkastellaan myös kelloseppä- ja mikromekaniikan alan koulutuksen rahoitustarpeita.

Helsingissä 29.11.2019

Opetusministeri Li Andersson